

OBSAH:

Předmluva	I
ÚVOD	1—17
I. Ráz doby	1—9

Anglická literatura let 1837—1901. — Obraz společnosti vypadlé duševně z rovnováhy. — Boje o přízpůsobení anglické lidové duše novému okolí. — Anglie a ostatní národové. — Boj o světový názor. — Přízpůsobení společenské. — Vydědění v literatuře. — Přízpůsobení místu. — Ženská otázka v literatuře.

II. Některé hlavní znaky literatury doby Viktoriiny	9—17
---	------

A. Básnictví.

Shelley a Keats jako vzory. — Shelleyův idealism u obou Browningu a u »Křečovitých«. — Pečlivé pěstování formy a obrození balady odkazují ke Keatsovi. — »Romantika.« — Symbolism. — Poměr ke klasickému starověku. — Novohellenism. — Hranice mezi poesíí a prosou jakož i mezi jednotlivými druhy literatury se stírají. — Vědomé narážky.

B. Román.

Přibývání básnictví v prose. — Román vývojový. — Román čtvrtého stavu. — Román společenský. — Román ženy. — Realism a naturalism. — Román dobrodružný. — Román detektivní. — Vlivy. — Cudný tón.

C. Drama.

Hlavní rysy. — Dramatická travestie. — Úpadek dramatu od 1845 až 1865. — Vzmach ke konci epochy.

Kapitola první.

CHARLES DICKENS	18—39
---------------------------	-------

Úvod.

A. Život.

Dětství v Chathamu. — Nenasytý čtenář románů. — Přesídlení do Londýna. — Otec ve vězení pro dluhy, syn v továrně na leštidla. — Obrat. — Charles ve škole. — Parlamentárním zpravodajem. — Vnější zjev. — Skizzy od »Boze«. — Sňatek. — Pickwickovci mu zjednaří blahobyť a slávu. — Kruh jeho přátel. — Čestným občanem Edinburku. — Cesta do Ameriky. — Martin Chuzzlewit. — První vánoční povídka. — Pobyť v Itálii. — Vydavatelem Daily News. — Pobyť v Lausanne. — Dombey a syn. — Pobyť v Paříži. — Rodinný list. — Ředitelem ochotnického divadla. — Neshody v manželství. — Rozvod se ženou. — Pro celý rok. — Dickens jako předčítatel. — Nehoda na dráze. — Druhá cesta do Ameriky. — Nespavost. — Konec.

B. Osobnost.

Okouzující osobnost. — Rozený videc krásna. — Svět slavnostní tabulí. — Lidé zdrojem vždy nového zájmu. — Oceňovatel lidí. — Zlepšovatel světa. — Dickens a Viktor Hugo. — Jeho názory o společnosti. — Zprvu utilitář — později proti přehmatům individualismu. — Žádný romantik!

C. Spisovatelský svéráz.

Malý vývoj — málo kultury. — Jemné pozorování. — Intimní znalost anglického charakteru. — Technika jeho románů — podmíněna částečně vycházením v sešitech. — Příliš mnoho vedlejšího děje a vedlejších osob. — Příklad: Martin Chuzzlewit. — Odbočky poučného rázu. — Psychosy. — Záliba v strašidlech. — Podstata jeho humoru. — Výstřednost a soucitný výsměch. — Opis místo přímého pojmenování. — Žádný vtip. — Opakování jako stilistický prostředek. — Upřilishování. — Duševní původ upřilishování. — Maloval Dickens jenom karikatury? — Jeho jména. — Jeho pokrytci. — Předčasně vyspělé dítě. — Jeho chyby chybami jeho doby.

D. Vliv.

Samuel Warren. — Čemu se Dickens naučil od něho a čemu on od Dickense. — Jeho realism neřestí, fyzické a psychické choroby. — Román Krámského.

Augustus Mayhew. — Wilkie Collins. — Jeho vlastní obor. — Jeho psychopathické studie. — Jeho nejzdařilejší dílo.

Le Fanu. — Sensační romány.

Charles Reade. — Jeho vztahy k divadlu. — Přátelství s paní Seymourovou. — Co má s Dickensem společného, co jej od Dickense rozlišuje. — Romány tendenční. — Jeho realism. — Jeho román historický. — Jeho obdiv Německa.

Edward Bradley. — Líška.

Walter Besant. — Spojení s Ricem. — Různí lidé. — Význam tohoto románu.

Richard Whiteing. — James Payn.

Kapitola druhá.

EDWARD BULWER, LORD LYTTON 42—46**A. Život.**

Původ. — Mladické kousky. — První díla. — Činnost politická.

B. Spisovatelský ráz.

Málo svéráznosti. — Smysl pro vkus dne. — Přimknutí k cizím vzorům. — Jeho hrdinové. — Jeho divadelní hry. — Jeho satira.

C. Spisovatelé duševně spříznění.

Gore. — G. P. R. James. — Ainsworth. — Laurence. — Ouida.

Kapitola patnáctá.

DANIEL GABRIEL ROSSETTI A PRAERAFELITÉ 245—260

A. Život.

Italští předkové. — Sourozenci. — Studie. — Kolegové. — Praerafaelitská secese. — Časopis *Zárdek*. — »P. R. B.« — Ruskin se praerafaelitů zastává. — Rossettiova snoubenka »Guggum«. — Šňatek. — »Guggumina« časná smrt. — Rossettiovy básně. — Útok Buchananův. — Požívání opia. — Smrt.

B. Osobnost.

Lehce žijící, poněkud smyslná povaha. — Pohan a bohém. — Úzce uzavřený svět. — Málo zájmů mimo umění a krásnou literaturu.

Dvě duše Rossettiovy: poangličtěný člověk rozumu a potomek věřících katolíků. — Za nejlepší básně Rossettiovy vděčíme dědictví otců.

C. Básnický svéráz.

Malíř v něm silnější než básník. — *Blahoslavená panna*. — Rossetti jako romantik. — *Sestra Helena*. — Forma této básně. — Rossettiův nový typ ženy. — Rossettiova smyslnost. — *Dům života*. — Jeho stil.

D. Vliv.

Ch. Rossetti. — C. K. D. Patmore. — Th. Watts-Dunton. — A. W. E. O'Shaughnessy. — Ph. B. Marston. — J. Davidson. — R. Le Galienne. — Ernest Dowson.

Kapitola šestnáctá.

ALGERNON CHARLES SWINBURNE 261—271

A. Osobnost.

Původ. — Eton a Oxford. — Styk s praerafaelity. — Přátelství s Wattsem-Duntonem. — Vášnivý plavec. — Jeho portrét. — Elementární povaha. — Lásky k moři. — Horování pro děti.

B. Básnický ráz.

Tři údobí jest rozeznávati: 1. Napodobování cizích vzorů, zejména Řeků a Francouzů. Způsob praerafaelitský. — 2. Duch vzpoury proti trůnu a oltáři. — 3. Lásky k vlasti. — Imperialism. — Nápadná změna smýšlení. — Vášně jeho přirozeným životem. — Jeho nejsilnější báseň jest improvisací. — Jeho pathos má ducha starozákonného. — Duševní spřízněnost se Shelleyem. — Jeho umění řeči a verše. — Jeho příležitostná nejasnost. — Soudobé vlivy. — Swinburne jako vyprávěč, jako dramatik.

Kapitola sedmnáctá.

JOHN RUSKIN 272—287

A. Život.

Skotský původ. — Puritánská výchova. — Požívá vyučování soukromého. — Otec jej vezme s sebou na cesty. — Časné bolesti lásky. — Moderní malíři. — Nešťastný sňatek. — Přidá se k praerafaelitům. — Jak vyhlížel ve 40. roce života. — Počátek spisovatelství sociálně-politického. — Obětuje své jmění sociální reformě. — Poslední láska. Vzdaluje se světa. — Smrt.

B. Osobnost.

Jeho silný cit pro přírodu. — Zastává se krajomalby Turnerovy. — Jeho přírodní líčení. — Lásky k větru a vodě. — Jeho milosrdenství a láska k bližnímu. — Povaha prorocká. — Methoda jeho myšlení.

C. Světový názor.

Idealista jako Carlyle. — Odpor k materialismu, tedy také k renesanci. — Jeho boj proti národní ekonomii jeho doby. — Tomuto poslednímu. — Věda o blahobytu, ne věda o penězích. — Theorie hodnoty. — Žádná konkurence! — Jeho ideální hospodářství. — Cech sv. Jiří.

D. Vliv.

Zahradní město. — Zkrášlení Londýna. — Hodnocení půdy. — Kult krásna »estetý« špatně vykládán a zkreslován.

Walter Pater.

Původ. — Studuje klasický starověk. — Samotář. — Cesty. — Jeho sensitivní něžnost. — Více smyslu pro umění než pro život a přírodu. — Pater není epikurevec. — Jen jeho pojmání umění jest subjektivní. — Marius. — Francouzské vlivy. — Mallocockova karikatura. — Oskar Wilde žákem Paterovým.

Kapitola osmnáctá.

WILLIAM MORRIS 288—294

A. Život.

Léta na škole a universitě. — Přátelství s Burne-Jonesem. — Založí umělecko-průmyslovou továrnu. — Továrna v roce 1888. — »Estetické hnutí«. — Pozemský ráj. — Činnost socialistická. — Tiskárna v Kelmscottu. — Smrt.

B. Osobnost.

Jadrně zdravá podstata. — Radost z povolání. — Altruistická povaha. — Touha po dále.

C. Básnický ráz.

Přidal se s počátku k Tennysonovi a Rossettimu. — Jason. — Pozemský ráj. — Stavba verše. — Severské látky. — Písně socialistické. — Jeho utopistický román.

Kapitola devatenáctá.

GEORGE MEREDITH 295—304

Zpřátelen s praerafaelity. — Gentleman v nejlepším smyslu. — Vliv Roberta Browninga. — Svérázné básnictví přírodní. — Přírodní symbolika. — Svérázné básnictví přírodní. — Přírodní symbolika. — Geodicea. — Mythus země. — Země a člověk. — Balada Za poledníkem. — Meredith jako vyprávěč. — Nejtěžší zkouška. — Nedostatky románu. — Vedlejší postavy nejzdařilejší. — Hledaná přirovnání. — Jeho humor.

Richard Jefferies.

Selský syn. — Útěk ze školy. — Stane se žurnalistou. — Nemoc a smrt. — Básník pole. — Poesie pšeničného zrna. — Člověk a příroda. — Zima. — Jefferies jako vyprávěč. — Jeho světový názor.

Kapitola dvacátá.

ROBERT LOUIS STEVENSON. (Návrat k přírodě.) . . 305—314

A. Život.

Původ. — Mládí. — Pobyt ve Francii. — Šňatek. — Spisovatelský úspěch. — Dramatické práce společně s Henleym. — Skotské romány. — V Americe. — Samoa. — Smrt.

B. Osobnost a spisovatelský svéráz.

Živelný duch. — Jeho laskavost. — Francouzský půvab. — Touha po rozčilení. — Tisíc a jedna noc. — Jekyl. — Jeho básně.

C. Vliv.

Nová nálada doložena novelou *Nocleh*. — Impresionistické líčení. — Návrat k přírodě. — Ironie. — Rider Haggard. — St. J. Weyman. — A. Hope. — A. C. Doyle. — E. W. Hornung.

Kapitola dvacátá první.

THOMAS HARDY A UMĚNÍ KRAJOVÉ 315—327

A. Anglie.

The Hardy. — Daleko od rykus světa. — Styk města s venkovem. — Návrat. — Ironie osudu. — Jeho pesimism.

William Barnes. — R. D. Blackmore. — A. E. Housman. — E. Phillips. — W. Raymond. — A. Th. Quiller-Couch (»Q«). — E. Waugh.

B. Skotsko.

G. Macdonald. — W. Black. — D. Gray. — J. Watson. — J. M. Barrie. — S. R. Crockett. — D. S. Meldrum.

C. Irsko.

W. Carleton. — S. Lover. — G. Griffin. — S. MacManus. — S. Bullock.

D. Jiné oblasti.

Th. H. Hall Caine. — O. Schreiner. — J. Zangwill. — »M. Maartens.«

Kapitola dvaadvacátá.

GEORGE GISSING A ROMÁN BOHÉMY 328—330

George Gissing. — M. L. Woods. — G. du Maurier. — C. F. Keary. — L. Merrick.

Kapitola třiadvacátá.

RUDYARD KIPLING 331—345

A. Perioda pesimismu.

Doba ve škole. — Žurnalistou v Indii. — První Povídky. — Lispeth. — Lež o kultuře a civilizaci. — Knihy džunglí. — Kipling a Swift. — Mowgli a fa-Bani, hrdina eposu o Gilgamešovi.

B. Obrácení na ideu imperialistickou.

Puritánský rys v bytosti Kiplingově. — Post festum. — Filosofický základ imperialismu. — Anglický voják jako nástroj boží. — Kiplingovy vojenské písně.

Původcové imperialismu: Disraeli, Seeley, Froude, Dilke. — W. E. Henley. — Píseň o meči.

C. Kipling jako realista.

Henley předchůdcem Kiplingovým v realističtém umění. — Kipling velmi mnoho viděl a prožil. — Vojenský a námořní román před Kiplingem. — Ch. J. Lever. — Fr. Marryat. — Jiní vyprávěči této skupiny. — Čím se Kipling od těchto předchůdců liší. — Povídka školská. — Fr. Smedley. — Th. Hughes. — Fr. W. Farrar. — Kiplingův Stalky.

D. Vliv.

J. Conrad. — E. Robins. — Jack London. — L. Housman. — H. Newbolt.

Kapitola čtyřicetá.

OSCAR O'FLAHERTIE WILDE 346—358

A. Život.

Syn proslulého lékaře. — Výtřední matka. — Oscar jako oxfordský student. — Cesta do Recka. — Básně. — »Estét.« — »Estetické hnutí.« — Cesta do Ameriky. — Pobyt v Paříži. — Ožení se. — Dramatické práce. — Vrchol jeho umění a jeho slávy. — Přátelství s lordem Alfredem Douglassem stane se mu osudem. — Žaloba pro utržení na cti proti markýzovi z Queensberry. — Právní zástupce Wildeův žalobu odvolá. — Wilde v žaláři v Readingu. — Bída posledních let.

B. Osobnost a básnický ráz.

Wildeův portrét. — Naprostý hedonista. — Dorian Gray. — Aristokratický nadčlověk. — Účel života. — Wildeova zaujatost svým Já. — Jeho komediantství. — Jeho estétství jest francouzského původu. — Čemu se Wilde naučil od Ruskina a čím se od něho liší. — Wildeova »antinomie«. — Jeho paradoxy. — Umění a příroda. — Wilde jako dramatik. — Ideální manžel. — Salome. — Pramen. — George Moore. — Umělec proměny. — Vyznání. — Evelyn Innes a Sestra Teréza. — Max Beerbohm a G. K. Chesterton.

Kapitola pětadvacátá.

WILLIAM BUTLER YEATS 359—372

A. Keltská renesance.

»Mladé Irsko.« — Čím se dnešní nacionalisté liší od dřívějších. — Irská lidová píseň. — Th. Moore. — John Banim. — J. C. Mangan. — Th. O. Davis. — Obrození irské řeči a literatury.

B. Yeatsův básnický ráz.

Naplněn minulostí a budoucností Irska. — »Trest starokeltského ducha.« — Jeho víra v duchy. — Jeho katolicism. — Touha po ztracené souvislosti se živly. — Rackovi. — Drama Hraběnka Kathleenová. — Země touhy. — Irské národní divadlo. — Yeats jako mystik. — Styká se s W. Blakem.

C. Spisovatelé duševně spřízněni.

W. Sharp (»Fiona Macleod«). — Ernest Rhys. — Coulson Kernahan. — Francis Thompson. — Lionel Johnson.

Kapitola šestadvacátá.

GEORGE BERNARD SHAW 373—388

A. Život a osobnost.

Narozen v Dublině. — Jeho matka neobyčejná žena. — Malé vzdělání školské. — Ve 20 letech v Londýně žurnalistou. — Přátelství s Williamem Archem. — Společnost »Fabioců«. — Shaw se stane hudebním a divadelním kritikem. — Věnuje se cele spisovatelství pro divadlo. — Jeho podstata směsí odporujících si vlastností. — Duch odporu a láska ke změně, paradoxnost a novotářství hlavními známkami jeho charakteru. — Jeho smysl pro komičnost. — Puritánský živel v Shawovi. — Nepřátelství proti Shakespeareovi a renesanci.

B. Bernard Shaw a divadlo.

Popření tradičních pravidel. — Drama doby Viktoriiny.

1. Zpracování cizích kusů.

J. Oxenford. — T. Taylor. — D. Boucicault. — H. J. Byron.

2. Kus rodinný.

Th. W. Robertson. — Společnost. — Kastovní duch. — J. Albery.

3. Melodrama.

Podstata tohoto druhu. — D. Jerrold. — G. R. Sims.

4. Návrat k životu.

W. Archer. — H. A. Jones. — Farizeové. — Judah. — A. W. Pinero. — Levandule. — Druhá žena.

5. Bernhard Shaw jako divadelní básník.

Zavádí do literatury nové typy. — Žena, jež si vydělává. — Emancipované děti. — Drzoun. — Rozený sluha. — Nadčlověk. — Shawovy kusy jsou kusy thesif. — Jeho přednosti a jeho slabosti.

Dotatky	389—392
Rejstřík	393—401
Obsah	403—418
Opravy tiskových chyb	419

Kapitola třetí.

THOMAS CARLYLE 47—73

A. Život.

Původ. — Otec má obávaný jazyk. — Zbožnost matčina. — Škola a universita. — Stane se učitelem. — Dává hodiny v Edinburku. — Stane se domácím učitelem v rodině Bullerově. — Fysická a duševní utrpení. — Obrat. — Zbývá se německou literaturou. — Život Schillerův. — S Bullerovými v Londýně. — Cesta do Paříže. — Seznámení s Jane Welshovou. — Námluvy. — Sňatek. — Korespondence s Goethem. — Přesídlení do Craignputtocku. — Soustředění. — Opět v Londýně. — Francouzská revoluce. — Sartor. — Zdědí rentu. — Kruh jeho přátel. — Přatelství s Lady Ashburtonovou. — Smř ženina. — Její denník. — Carlyle se 1870 zastává Německa. — Jeho poslední přání.

B. Osobnost.

Jeho zaujatost pro své Já. — Jeho odmítavý způsob. — Povaha impulsivní. — Jeho »umělecký temperament«. — Odtud bytost plná odporů. — Jeho chování k přátelům. — Jeho metoda vůči předchůdcům. — Osobního štěstí nikdy nepoznal. — Dosáhl moci a slávy, ale nikdy spokojenosti. — Nemá žádného poměru k umění.

C. Světový názor.

1. Carlyle a otázka sociální.

Jeho vnitřní rozervanost. — Je po té stránce zástupcem milionů svých vrstevníků. — Nikdy se nezapamatoval z odpoutání od půdy. — Usedlost jeho sociálním ideálem. — Proto jest mu osud otroků závidění hodnější než osud moderního dělníka. — Jak přistupuje k otázce sociální. — Jeho předchůdcové. — Obrací se proti liberalismu utilitářů. — Jeho společenská theorie jest vzata z Karla Ludvíka z Hallerů. — Restaurace státních věd. — Moc jest právo. — Mocný je spravedlivý. — Feudální společnost středověku idealisována v Jindy a nyní. — Paroduje eudaemonism utilitářů.

2. Carlyle a německý idealism.

Žádný uzavřený názor světový. — Lpí na maniचेjsko-puritánské tradici. — Užívá se zálibou aparátu hrůzy skotského kazatele. — Jeho theologisující způsob. — Jeho boj proti pochybnosti. — Hledá záchranu v německém idealismu. — Sartor výrazem tohoto světového názoru. — Nemožnost dovědět se o jeho skutečných názorech o bohu. — Carlyle a Emerson.

D. Carlyle jako dějepisec.

Jeho idealistické pojmání dějin. — Světové dějiny zjevením duše světa. — Všechny události organicky souvisejí. — Toto pojetí má od německých romantiků. — V dějepisectví je z této theorie málo znát. — Jeho uctívání hrdin. — Jeho líčení.

E. Carlyleův sloh.

Vůle působit. — Dvojitý stil. — Obojakost jeho slohu. — Ukazuje techniku kázání. — Výplňky. — Vliv Jeana Paula.

F. Carlyle a Goethe.

Korespondence jich duševně nesblíží, mluví mimo sebe. — Jak Carlyle Goetha vykládá. — Která díla Goethova předvádí. — Jak koriguje Generální zpravěd. — Vliv Goethův na anglickou literaturu. — Carlyle zprostředkoval Angličanům jenom jednu stránku Goethovy podstaty.

G. Carlyleův vliv.

V politice zabil liberalism. — Rozvířil v Anglii německý idealism, svým heslem »Moc jest právo«. nepřímým podporoval moderní imperialism. — Spisovatelé kráčeji v jeho slépějích. — Ruskin jeho nehorlivějším apoštolem.

Kapitola čtvrtá.

THOMAS HOOD A BÁSNICTVÍ SOCIÁLNÍ 74—79**A. Život.**

Skotského původu, ale vyrostl v Anglii. — Plicní choroba. — Tři léta posilování v Dundee. — Spisování v Londýně. — Přátelství s Reynoldovými. — Úpadne do dluhů. — Pobyt v Koblenci a Ostende. — Píseň o košili. — Smrt.

B. Osobnost.

Nenáročná, mírná povaha. — Více humorista nežli satirik. — Jeho slovní hříčky. — Jeho parodie. — Básně vážné pod vlivem Keatsovým. — Jeho básně sociální. — C. E. S. Norton. — Ch. Mackay. — E. Ch. Jones. — Th. G. Massey.

Kapitola pátá.

CHARLES STUART CALVERLEY A LITERATURA HUMORISTICKÁ 80—91

Satira ustupuje a vzrůstá se parodie. — Barhamovy Legendy Ingoldsbyovské. — Calverley. — Hilton. — Stephen. Seaman. — Godley. — Anstey. — Jerome. — Jacobs.

Básnictví anthologické (vers de société). — Locker Lampson. — Dobson. — Lang.

»Nesmysl« v literatuře. — Lewis Carroll: Alice in Wonderland. — Learovy Tupé verše (limericks).

Dramatická parodie (burlesque). — R. A. Brough. — W. S. Gilbert. — F. C. Burnand. — G. Abb. à Beckett. — G. Arth. à Beckett. — E. L. L. Blanchard.

Kapitola šestá.

BENJAMIN DISRAELI 92—103

»Den prvosenek.« — Bezpříkladná životní dráha Disraeliho.

A. Život.

Původ. — Šosák děd. — Babiččina nenávisť k Židům. — Isaac Disraeli. — Benjamin obřezán. — 1817 pokřtěn. — Jeho časná vyspělost. — Záliba v nádherném oděvu. — Bezměrná ctižádost. — Vivian Grey. — Cesta do orientu. — Politika. — Srážka s O'Connellem. — První řeč. — Jeho manželství. — Ideální žena. — Mladá Anglie. — Obilní cla. — Disraeli proti Peelovi. — Vůdce torců. — Vrchol a smrt.

B. Osobnost.

Mnohostranná, komplikovaná povaha. — Jeho těžké postavení. — Odpory. — Zač vděčí svému původu. — Jeho srdce pro vydědence. — Sybil. — Jeho hodnocení půdy.

C. Spisovatelský svéráz.

Tvůrcem politického románu klíčového. — Vivian Grey jako vlastní portrét. — Contarini Fleming. — Disraeli a Bulwer. — David Alroy. — Sidonia a Coningsby. — Disraeli a otázka židovská. — Tancred: Disraeliho theologicko-politický traktát.

Kapitola sedmá.

WILLIAM MAKEPEACE THACKERAY 104—122**A. Život.**

Původ. — Narozen v Indii. — Chodí do Charterhouse School. — Jeho odsudek školního vyučování klasického. — V Trinity College. — Jeho přátelé na universitě. — Snob. — Zájezd do Paříže. — Pobyt ve Výmaru. — Stane se plnoletým. — Pozbude jmění spekulacemi a hrou. — Vrhne se na spisovatelství. — Sňatek. — Píše své velké romány. — První cesta do Ameriky. — Newcomes. — Druhá cesta do Ameriky. — Jeho otřesené zdraví. — Vydává Cornhill Magazine. — Vystaví si palác — a zemře.

B. Osobnost.

Vnímavý, lehce žijící temperament. — Jeho tak řečený cynism. — Měkkého, něžného srdce. — Žádné velké chtění. — Jeho záliba ve společnosti. — Disraeliho karikatura.

C. Spisovatelský ráz.

Realista. — Zahrnuje celý okolní svět. — Tržiště života a Newcomes analysovány. — Vypравuje srdečně jako v rodinném kruhu. — Odbočky poučné. — Děti u Thackeraye. — Jeho technika pod vlivem Balzacových. — Jeho boj proti humbugu

všeho druhu. — Proti vzdělání klasickému. — Ukazuje lidem svět zvrát jako zrcadlo. — Jeho umělecká objektivnost. — Výtka, že maloval kariatury, jest neoprávněna. — Jeho parodie.

Thackeray a Dickens.

Není vlastně důvodu k srovnávání. — Dickens tvořil »naivně«, Thackeray byl spíše povaha »sentimentální«. — Dickens byl optimista, Thackeray spíše nakloněn ke škarohlídství, žák de La Roche-Foucauldův. — Dickens jest ve zpodobování věcí realistou, Thackeray jest jím právě ve zpodobování lidí. — Dickens znal vrstvy nižší, Thackeray vyšší. — Oba vyšší společnost snižovali.

Jeho škola.

Anthony Trollope. — Dnes zapomenut. — Jeho zdravý lidský rozum. — Rozený vyprávěč. — Vědomé umění. — Nepředpojatost vzhledem k morálce. — Žádný cynik. — Skromné pojmání povolání vyprávěče. — Následky této prostosrdečnosti.

Whyte Melville.

Margaret Oliphant. — Její duchovní. — Její románový cyklus.

A. J. Thackeray (Mrs. Ritchie). — Mary Cholmondeley. — O čočovice. — W. E. Norris. — V. Hunt.

Kapitola osmá.

CHARLOTTE BRONTĚ A JEJÍ SESTRY 123—134

A. Život.

Rodiče. — Sestry. — Jejich časná vyspělost. — Usmrcující škola. — Geniální bratr. — Charlotte učitelkou a vychovatelkou. — Doba učení v Bruselu. — Opět doma. — Spisovatelské pokusy. — Jane Eyre. — Smrt na faře Haworthské. — Shirley. — Návštěva v Londýně. — Přátelství s Mrs. Gaskellovou. — Sňatek a smrt.

B. Osobnost a spisovatelský ráz.

Povaha zcela původní. — Její pravdymilovnost. — Silné citění. — Její mravní síla. — Zpodobitelka ženského života citového. — Vlastní zkušenost základem jejího líčení. — Předbojovnicí osvobozené ženy. — Charlotte Brontě a Jane Austen. — Srovnání s Dickensem a Collinsem. — Vychovatelka u Charlotty Brontěové.

C. Spisovatelky duševně spřízněné.

Rhoda Broughton. — W. K. (Lucy) Clifford.

Kapitola desátá.

ALFRED (LORD) TENNYSON 135—173

A. Život.

1. Vzestup. — Původ. — Vysoce nadaná rodina. — »Hlas slyším v bouři mluvit.« — První

básnický výdělek. — Studie jazykové. — V zajetí Byronově. — Básně dvou bratří. — Na universitě. — »Apoštolové.« — Timbuktú. — Shelley. — Cesta do Španěl. — Smrt otce. — Smrt Halle-mova. — Odejde do Londýna. — Známost s Carlyleovými. — Básně (1842): první úspěch. — Jak Tennyson tenkrát vypadal. — Princezna. — In Memoriam. — Vítězství na celé čáře. — Odvede si svou snoubenku. — Ideální manželství.

2. Na výši štěstí. — Cesta do Italie. — Farringford. — Útok lehké jízdy. — Maud. — Královské idyly. — Hostem královniným. — Enoch Arden. — Exotiční hosté. — Metafysická společnost. — Aldworth. — Píše pro divadlo. — Bally. — Cesta do Benátek. — Severská cesta ve společnosti Gladstonově. — Alfred Lord Tennyson. — Básníkovi synové. — Poslední práce. — Mírná smrt. — Pohřeb.

B. Osobnost.

Tennyson jako zástupce národního charakteru anglického. — Jeho ostych před lidmi. — Jeho zdrženlivost. — Jeho vytrvalost. — Jeho praanglická podstata. — Anglická krajina v jeho básních. — Jeho těžkomyslnost. — Nedostatek vášně. — Idealistický názor světový. — Přesvědčený křesťan.

C. Tennyson jako lyrik.

Na počátku bylo slovo. — Melodie podstatou jeho lyriky. — Stěží výlevy osobní. — Uhodí na tón lidový a žalmový. — Náboženská nálada.

In Memoriam.

Rok 1833. — Tennysonovy vnitřní boje. — Básnický výtěžek těchto nálad. — Spojení jednotlivých básní v celek. — Jakási Theodicee? — Přírodovědecký obsah.

D. Tennyson jako epik.

Epikova dvojí tvář. — Paní ze Shalottu. — Slabé stránky této básně. — Tennyson a pověst o Artušovi. — Idyla královská. — Maud. — Román ve verších. — Enoch Arden. — Princezna.

E. Řeč a sloh.

Umělec řeči. — Užívání přídavného jména. — Slovní motivy. — Slova a obrazy ze všedního života. — Křiklavé barvy. — Vynucené metafory.

F. Tennyson a drama v blankversu.

Úpadek anglického divadla na počátku našeho údobí. — Druhý rozkvět dramatu v blankversu. — Knowles. — Th. N. Talfourd. — G. Darley. — H. Taylor. — R. H. Horne. — Th. L. Beddoes. — J. W. Marston. — Tennysonova dramata: Maria. — Sokol. — Pohár. — Becket. — Robin Hood. — Stephen Philipps.

G. Básníci duševně spřízněni.

Fr. Tennyson. — Ch. Tennyson. — Turner. — Lord-Houghton. — R. H. Hawker. — Jeho zvláštní život manželský. — Fara Morwenstowská. — Ideální pastýř duší. — Jeho balady. — Sa n g r a a l. — Jean Ingelow. — William Allingham. — R. Buchanan. — Jeho útok na D. G. Rossettiho. — Jeho svéráz. — Or m. — B a l a d y. — L. Morris. — Vnitřní boje. — Jeho optimism. — B á s n ě. — Jeho epické básně H a d e s a G w e n. — Lord de Tabley. — W. Johnson (Cory). — Ernest Myers. — R. Bridges. — W. Watson. — R. L. Binyon.

Kapitola desátá.

ELIZABETH BARRETT BROWNING 176—183

A. Život.

Původ. — Otec. — Časná vyspělost. — Šťastné dětství. — Nemoc. — »Knihy, knihy, knihy!« — První báseň. — P r o m e t h e u s. — V Londýně. — Jak Elizabeth tenkrát vypadala. — Opětné onemocnění. — Smrt bratrova. — Vzdávající sláva. — B á s n ě. — Známost s Robertem Browningem. — Bouřlivé námluvy básníkovi. — Tajný sňatek a útěk. — Manželské štěstí. — P o r t u g a l s k é s o n a t y. — Pobyt v Itálii. — Cesta do Anglie. — Opět ve Florencii. — Nemoc a smrt.

B. Osobnost a básnický ráz.

Silný duch ve slabém těle. — Povaha spiritualistická. — Neochvějná víra v Boha. — Odpor k socialismu. — Málo vážnosti k neživé přírodě. — Její daň romantice. — Jinak veskrz moderní. — S o n á t y.

C. Její hlavní dílo.

Aurora Leigh. — Elizabeth a emancipace ženy. — Mravní převaha ženy. — Vliv Roberta Browninga na sloh jeho ženy.

Kapitola jedenáctá.

ROBERT BROWNING 184—203

A. Život.

Původ. — Jeho otec byl neobyčejný člověk. — »Nebe na zemi«. — Robert jako dítě. — Napodobuje Byrona. — Vliv Shelleyův. — Studie. — Zvolí povolání básnické. — Pauline. — Cesta do Ruska. — P a r a c e l s u s. — Straiford. — Cesta na jih. — Opětný neúspěch na divadle. — Láska k Elizabeth. — Š t ě d r ý v e č e r. — Cesty. — Smrt paní. — Jeho sestra Sarianna. — Pozdní uznání. — Cesty. — Pobyt v Asolo. — V Benátce jej stihne smrt.

B. Osobnost a básnický svéráz.

Slunná mysl. — Jen básník. — Lehkost v tvoření. — Povaha naplněná Bohem. — Pippa básnickým výrazem jeho optimistického názoru světového. — Jeho světoobčanství. — Neobmezený básnický horizont. Nejmnhostrannější básník světové literatury. — Stinné stránky tohoto svérázu. — Málokdy ovládne svou látku. — Pud porozumění všemu lidskému. — Štědrý večer. — Stírání hranic mezi druhy, mezi poesí a prosou.

C. Vliv.

Škola »Křečovítých«. — Ph. J. Bailey. — S. Th. Dobell. — Al. Smith. — A. Austin. — R. Noel. — A. Webster.

Kapitola dvanáctá.

CHARLES KINGSLEY A HNUTÍ KŘESŤANSKO-SOCIÁLNÍ 204—212

Souvislost mezi hnutím oxfordským a myšlenkou křesťansko-sociální.

A. Život.

Rodiče. — Fara v Eversley. — Jeho duchovní činnost. — F. D. Maurice. — Lidová politika. — Kvas. — Alton Locke. — Cesta po Rýně. — Dělnická universita. — Únava. — Cesta do Západní Indie a smrt.

B. Osobnost.

Impulsivní. — Rozený optimista. — Sportovec. — Jeho socialism. — Odpor.

C. Spisovatelský ráz.

Jeho mnohostrannost. — Svěťice. — Jeho stranictví. — Kvas. — Alton Locke. — Hypatia. — Westward Ho! — Jeho sloh. — Paní Gaskellová. — Mary Bartonová. — Ruth. — Cranford. — My Lady Ludlow. — E. L. Linton. — Joshua Davidson.

Kapitola třináctá.

MATTHEW ARNOLD 213—225**A. Život.**

Syn proslulého Dr. Arnolda z Rugby. — Studie v Rugby a Oxfordu. — Školním inspektorem. — Cesty do Francie a Německa. — Profesorem básnictví v Oxfordě.

B. Osobnost.

Jeho mírnost a mírumilovnost. Vnitřní rozpolčení. — Učený cikán. — Pesimism. — Poměr k církvi.

C. Místo v literatuře.

Zástupcem »kultury« proti úzkoprsosti a jednostrannosti. — Arnold jako kritik. — Jeho estetické měřítko. — Jeho básně.

D. Básníci duševně spříznění.

A. H. Clough. — Studuje v Rugby a Oxfordě. — Přátelství s Arnoldem. — Jeho cesty. — Časná smrt. — Jeho lyrika. — Jeho humor. — *D i p s y c h u s*. — *S a l a š*.

Edward FitzGerald. — Jeho studia a přátelství. — Literární labužník. — Jeho *O m a r K h a y y á m*. — Edward Rob. Bulwer Lytton (»Owen Meredith«). — Jeho diplomatická dráha. — Jeho napodobeniny. — *L u c i l e*.

James Thomson. — Krušné mládí. — Jazykové studie. — Přátelství s Bradlaughem. — Žurnalistická robota. — Oddá se pití. — Bezútešná situace. — Zemře v nemocnici. — Jeho pesimism. — *M ě s t o h r o z n ě n o c i*.

Wilfrid Scawen Blunt. — Přívrženec Carlyleův a Ruskinův.

Edm. Gosse. — Eklektik. — Pěstování světové literatury.

Kapitola čtrnáctá.

GEORGE ELIOT 226—244

A. Život.

Původ. — Hovorná matka. — Styk s Brayovými. — Vnitřní proměna. — Otcova smrt. — Cesta do Švýcar. — Odejde do Londýna. — Spolupracovníci *Westminster Review*. — Styk s Herbertem Spencerem. — George H. Lewes. — Uchází se o ni. — Jest vyslyšen. — Nejšťastnější soužití. — George Eliotová nějaký čas daná do klatby — Lewes ji přiměje k oboru vyprávěčskému. — Úspěch za úspěchem. — Získá dům na venkově. — Lewes zemře. — Druhý sňatek s Crossem.

B. Osobnost.

Silná povaha. — Její pracovní síla. — Její sympatie. — Její altruism. — Šíře jejího obzoru. — Její snášelivost.

C. Básnický ráz.

Jest ve volbě svých látek a motivů pod vlivem své doby. — Felix Holt. — Mlýn. — Nepochopené dítě. — George Eliotová vytvoří po této stránce školu: Sarah Grand, Florence Montgomery. — Dvě periody jejího tvoření. — *R o m o l a*. — *D a n i e l D e r o n d a*. — Její básně. — G. Eliot a Ch. Brontě. — Mary Humphry Ward. — *R o b e r t E l s m e r e*. — »Mark Rutherford«.